

DZIEJE NAJNOWSZE

PL ISSN 0419-8824

INDEKS 355682

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII
WYŻSZA SZKOŁA HUMANISTYCZNA
W PUŁTUSKU

KWARTALNIK
POŚWIĘCONY
HISTORII
XX WIEKU

1-2003

**POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII**

WYŻSZA SZKOŁA HUMANISTYCZNA W PUŁTUSKU

DZIEJE NAJNOWSZE

**Rocznik XXXV
2003
1**

WARSZAWA 2003

<http://rcin.org.pl>

„Dzieje Najnowsze”
Założone w 1969 r. przez Tadeusza Jędruszcza,
Czesława Madajczyka i Witolda Stankiewicza

Wydanie publikacji dofinansowane przez Komitet Badań Naukowych

KOMITET REDAKCYJNY

Andrzej Bartnicki, Stanisław Ciesielski, Krzysztof Dunin-Wąsowicz, Eugeniusz Duraczyński, Edmund Dmitrów, Andrzej Koryn, Dariusz Jarosz, Marian Leczyk, Stanisława Lewandowska, Piotr Łossowski, Wojciech Materski, Krzysztof Michałek, Jan Molenda, Halina Parafianowicz, Kazimierz Przybysz, Tomasz Schramm, Henryk Słabek, Witold Stankiewicz, Włodzimierz Suleja, Rafał Stobiecki, Michał Śliwa, Roman Wapiński, Wojciech Wrzesiński, Michał J. Zacharias, Jan Zamojski, Zygmunt Zieliński, Elżbieta Znamierowska-Rakk, Janusz Żarnowski

REDAKCJA

Czesław Madajczyk (redaktor), Dariusz Jarosz, Andrzej Koryn,
Marian Leczyk, Stanisława Lewandowska, Krzysztof Michałek, Halina Parafianowicz,
Krzysztof Dunin-Wąsowicz, Michał J. Zacharias

SEKRETARZE REDAKCJI

Tadeusz Wolsza
Małgorzata Gmurczyk-Wrońska

TŁUMACZ

Aleksandra Rodzińska-Chojnowska

ADRES REDAKCJI

Instytut Historii PAN
00-272 Warszawa, Rynek Starego Miasta 29/31, tel. 831-02-61

ISSN 0419-8824

© IH PAN, Wyższa Szkoła Humanistyczna w Pułtusku, Wydawnictwo DiG, 2003

Wydawnictwo DiG
al. Wojska Polskiego 4, 01-524 Warszawa
tel./fax 839-08-38
e-mail: biuro@dig.com.pl <http://www.dig.com.pl>

Nakład 750 egz.
Druk: Zakład Poligrafii Instytutu Technologii Eksploatacji w Radomiu

<http://rcin.org.pl>

Spis treści

STUDIA I ARTYKUŁY

Janusz Skodlarski, Rafał Matera, <i>Gospodarka światowa w latach 1914–1939</i>	3
Waldemar Potkański, <i>Próby współdziałania formacji zbrojnych tworzących polską irredentę przed 1914 r.</i>	31
Janusz Gruchała, <i>Czeskie stronnictwa polityczne wobec stosunków polsko-sowieckich w pierwszych latach dwudziestolecia międzywojennego</i>	49
Sławomir Łukasiewicz, <i>Środkowoeuropejskie inicjatywy federalistyczne realizowane na terenie Stanów Zjednoczonych w latach 1949–1956</i>	69
Maria Pasztor, <i>Francja i Wielka Brytania wobec polskich koncepcji rozbrojeniowych 1957–1964</i>	85

PRZEGLĄD BADAŃ

Henryk Słabek, <i>Załoga fabryczna (jedność i sprzeczność) 1945–1989</i>	113
--	-----

DYSKUSJE I POLEMIKI

Jacek Knopek, <i>Polacy w Afryce Północnej. Kilka spostrzeżeń do recenzji Andrzeja Zaćmińskiego</i>	143
Andrzej Zaćmiński, <i>Polacy w Afryce Północnej. W sprawie braku spostrzeżeń w „Kilku spostrzeżeniach...” Jacka Knopka</i>	155

AUTOREFERATY

Sławomir Cenckiewicz, <i>Tadeusz Katelbach (1897–1977). Biografia polityczna</i>	163
Paulina Matera, <i>Francja w polityce zagranicznej Stanów Zjednoczonych w latach 1929–1933</i>	167
Dariusz Rogut, <i>Obozy sowieckie dla internowanych Polaków z Wileńszczyzny (1945–1949)</i>	173

RECENZJE

Marek Gałęzowski, „Wzór piłsudczyka”. <i>Wacław Lipiński 1896–1949. Żołnierz, historyk, działacz polityczny</i> — Jacek Pietrzak	177
Sabine Dullin, <i>Des hommes d’influences. Les ambassadeurs de Staline en Europe 1930–1939</i> — Małgorzata Gmurczyk-Wrońska	181
Edward Roland Sword, <i>The diary and dispatches of a military attaché in Warsaw 1938–1939</i> — Artur MękarSKI	185
Rudolf Žáček, <i>Projekt československo-polské konfederace v letech 1939–1943</i> — Tadeusz Kisielewski	189
Małgorzata Stupikowska, <i>Wychowanie Polaków na zesłaniu w ZSRR</i> — Daniel Boćkowski	200
Natalia Aleksyuni, <i>Dokąd dalej? Ruch syjonistyczny w Polsce (1944–1950)</i> — Grzegorz Berendt	206

Jan Rydel, „Polska okupacja” w północno-zachodnich Niemczech 1945–1948. <i>Nieznany rozdział stosunków polsko-niemieckich</i> — Marek Ney-Krwawicz	211
Małgorzata Ruchniewicz, <i>Repatriacja ludności polskiej z ZSRR w latach 1955–1959</i> — Daniel Boćkowski	214
Hans-Ulrich Wehler, <i>Modernizacja, nacjonalizm, społeczeństwo. Eseje i artykuły</i> — Rafał Stobiecki	218
Pierwszy numer „Przeglądu Nauk Historycznych” — Rafał Stobiecki	222

ŻYCIE NAUKOWE

<i>Polska i Hiszpania, dwa kraje emigracyjne na przelomie wieków XIX i XX</i> — Ewa Kowalska	225
<i>Stosunki polsko-holenderskie. Pools-Nederlandse betrekkingen</i> — Magdalena Huijas	229

Wśród naszych Autorów:

- Dr Grzegorz Berendt — adiunkt w Instytucie Historii Uniwersytetu Gdańskiego
- Dr Daniel Boćkowski — adiunkt w Instytucie Historii PAN w Warszawie
- Dr Sławomir Cenckiewicz — pracownik Biura Edukacji Publicznej Instytutu Pamięci Narodowej w Gdańsku
- Dr Małgorzata Gmurczyk-Wrońska — adiunkt w Instytucie Historii PAN w Warszawie
- Dr hab. Janusz Gruchała — prof. Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach
- Dr Magdalena Hułas — adiunkt w Instytucie Historii PAN w Warszawie
- Prof. dr hab. Tadeusz Kisielewski — w Instytucie Nauk Politycznych Akademii im. Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy
- Dr Jacek Knopek — adiunkt w Instytucie Nauk Politycznych Akademii im. Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy
- Dr Ewa Kowalska — adiunkt w Instytucie Historii PAN w Warszawie
- Mgr Sławomir Łukasiewicz — doktorant w Instytucie Europy Środkowowschodniej Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie
- Dr Paulina Matera — adiunkt na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym Uniwersytetu Łódzkiego
- Dr Rafał Matera — adiunkt na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym Uniwersytetu Łódzkiego
- Mgr Artur Mękowski — asystent w Instytucie Historii Akademii Świętokrzyskiej, Filia w Piotrkowie Trybunalskim
- Dr hab. Marek Ney-Krwawicz — docent w Instytucie Historii PAN w Warszawie
- Dr hab. Maria Pasztor — docent w Instytucie Historii PAN w Warszawie
- Dr Jacek Pietrzak — adiunkt w Instytucie Historii Uniwersytetu Łódzkiego
- Dr Waldemar Potkański — adiunkt w Instytucie Historii Uniwersytetu Szczecińskiego
- Dr Dariusz Rogut — adiunkt w Instytucie Historii Akademii Świętokrzyskiej, Filia w Piotrkowie Trybunalskim
- Prof. dr hab. Janusz Skodlarski — na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym Uniwersytetu Łódzkiego
- Dr hab. Rafał Stobiecki — prof. Uniwersytetu Łódzkiego
- Dr Andrzej Zaćmiński — adiunkt w Instytucie Historii Akademii im. Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy

Informacja dla autorów „Dziejów Najnowszych”

Redakcja zwraca się do wszystkich autorów o stosowanie następujących rygorów, dotyczących formy tekstów nadsyłanych do druku w naszym piśmie.

1. Wszystkie teksty należy składać na dyskietkach w formacie PC lub MAC oraz w dwu egzemplarzach, przepisanych według obowiązujących norm: na stronie po 30 wierszy po około 60 znaków, z marginesem z lewej strony szerokości 4–5 cm. Poprawki i uzupełnienia powinny być ograniczone do minimum i nie mogą przekraczać trzech na jednej stronie; nie stosujemy żadnych podkreśleń.

2. Układ pierwszej strony artykułu i artykułu recenzyjnego (tj. obszerniejszej, polemicznej recenzji) powinien wyglądać następująco: z lewej strony u góry imię i nazwisko Autora oraz dokładny adres, poniżej tytuł na środku strony (na osi). Wszystkie te elementy należy pisać pismem tekstowym, nie zaś samymi wielkimi literami.

3. W recenzji ponad tekstem należy umieścić kolejno: imię (w formie rozwiniętej) i nazwisko autora recenzowanej pracy, jej tytuł i ewentualnie podtytuł (według strony tytułowej); jeśli recenzja dotyczy pracy zbiorowej, wówczas po tytule należy podać imię i nazwisko redaktora; następnie — w przypadku pracy wielotomowej — liczbę tomów lub części (np. t. 1–2) cyframi arabskimi i dalej: miejsce i rok wydania, liczbę stron, na ostatnim miejscu nazwę wydawcy. Imię i nazwisko Autora recenzji — na końcu tekstu z prawej strony oraz dokładny adres.

4. Teksty do działu „Życie naukowe” zawierają tytuł (na osi); podpis Autora jak w recenzji.

5. Wspomnienia pośmiertne: w tytule imię i nazwisko osoby, której tekst dotyczy, pod nim w nawiasach dokładne daty życia; podpis Autora jak w recenzji.

6. Przypisy następują w maszynopisie po tekście zasadniczym, od nowej strony. Numery przypisów należy umieszczać we frakcji górnej, bez nawiasów lub kropek, w wierszu z wcięciem akapitowym. Odnośniki do przypisów w tekście są umieszczane przed kropką kończącą zdanie (z wyjątkiem, gdy kończy je skrót: w. — wiek lub r. — rok) albo przed przecinkiem wewnątrz zdania (z wyjątkiem, gdy muszą być umieszczone między słowami, których nie oddziela przecinek).

7. W tekstach zasadniczych przyjmujemy ogólnie przyjęte skróty (np. itp., m.in., rkps, mps, t., z., etc.), a także z reguły: r. (rok) i w. (wiek), inne w miarę potrzeby. Nazwy miesięcy podajemy cyfrą rzymską, wówczas gdy występują wraz z dniem i rokiem (bez oddzielających je kropek), w innych przypadkach w ich brzmieniu słownym (16 V 1935 r.; 16 maja; w maju 1935 r.).

8. W przypisach stosujemy skróty jak w punkcie 7., dopuszczalne są także inne skróty, przyjęte w historycznych opracowaniach specjalistycznych, jednak z wyjaśnieniem ich znaczenia, w pierwszym przypadku ich zastosowania. Tytuły czasopism i serii wydawniczych piszemy w cudzysłowie; po tytule publikacji zamieszczonej w opracowaniu zbiorowym piszemy po przecinku — w: (bez nawiasów prostokątnych). Tomy, roczniki, zeszyty, numery i części periodyków i innych publikacji podajemy cyframi arabskimi.

9. Wszystkie nadesłane do redakcji teksty, odbiegające swoją zewnętrzną formą od powyższych zasad, będą zwracane Autorom do właściwego przygotowania i ponownego przepisania.

10. Redakcja prosi o dołączenie do artykułów streszczeń o objętości jednej strony maszynopisu.

Warunki prenumeraty

Wpłaty na prenumeratę przyjmowane są co kwartał. Cena prenumeraty krajowej wynosi:

na II kw. 2003 r. — 20 zł,

III kw. 2003 r. — 20 zł,

IV kw. 2003 r. — 20 zł.

Cena prenumeraty ze zleceniem dostawy za granicę jest powiększona o rzeczywisty koszt wysyłki.

Wpłaty na prenumeratę krajową przyjmują: jednostki kolportażowe „**RUCH**” S.A. właściwe dla miejsca zamieszkania lub siedziby prenumeratora. Dostawa egzemplarza następuje w uzgodniony sposób.

Wpłaty od osób lub instytucji zamieszkałych lub mieszczących się w miejscowości, w których nie ma jednostek kolportażowych „**RUCH**” należy wносить do „**RUCH**” SA O.K.D.P. 00-958 Warszawa, ul. Jana Kazimierza 31/33, konto PBK SA XIII O/W-wa 11101053-16551-2700-1-67. „**RUCH**” SA zapewnia dostawę pod wskazany adres pocztą zwykłą w ramach opłaconej prenumeraty.

Wpłaty na prenumeratę zagraniczną przyjmuje: „**RUCH**” S.A. O.K.D.P., 00-958 Warszawa, konto PBK SA XIII O/W-wa 11101053-16551-2700-1-67. Dostawa odbywa się pocztą zwykłą w ramach opłaconej prenumeraty, z wyjątkiem zlecenia dostawy pocztą lotniczą, której koszt w pełni pokrywa zleceniodawca.

Terminy przyjmowania wpłat na prenumeratę krajową i zagraniczną:

do 5 XII — na I kw. roku następnego

do 5 III — na II kw. roku bieżącego

do 5 VI — na III kw. roku bieżącego

do 5 IX — na IV kw. roku bieżącego

Bieżące numery oraz wszystkie dostępne od 1999 r. można również kupić lub zamówić w Wydawnictwie DiG:

01-524 Warszawa, al. Wojska Polskiego 4

tel./fax (+48 22) 839 08 38

e-mail: dig@dig.com.pl; http://www.dig.com.pl

BZ WBK SA 35 O/Warszawa 7010902851000000100226138

Na terenie kraju wpłat można dokonywać także w oddziałach terenowych firmy KOLPORTER S.A., właściwych dla miejsca zamieszkania lub siedziby prenumeratora.

Szczegółowe informacje — bezpłatna infolinia

0 800 137 082

Subscription orders for all the magazines published in Poland available through the local press distributors or directly through the Foreign Trade Enterprise.

ARS POLONA

00-068 Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7, Poland

Our bankers:

BANK HANDLOWY SA 201061-710-13100

cena 20 zł

<http://rcin.org.pl>